

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ Τεχνῶν.

Τέχνη λέγεται ἡ ἐπιτηδειότης τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ κατασκευάσῃν ἑτέρως πως τὰ ἀπλᾶ πράγματα πρὸς χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ὠφέλειαν· καὶ διαιρεῖται εἰς Βαναυσουργίαν, ἡ ὁποία εἶναι τέχνη ἐκτελεσμένη διὰ τοῦ πυρὸς, καὶ εἰς Χειρωνακτικὴν, ἡ ἐργοχειρίαν, ἡ ὁποία ἐμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς ἄλλας τέχνας τῶν ἀνθρώπων. Ὅσαι ἀπὸ τὰς τέχνας χρειάζονται περισσοτέραν ἀγχίνοϊαν, ὡς ἡ Γραφικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Γλυπτικὴ, καὶ παρόμοιαι ὀνομαζονται προτιμότερα Ἐλεύθεραι· ἀλλ' ἡ διαίρεσις αὕτη μοὶ φαίνεται μόνον πρὸς ἐπίδειξιν ἐφευρημένη· διότι μηδένα ὄρον κυρίως διακριτικὸν ἔχει πρὸς τὰς λοιπὰς· ἀλλὰ περὶ ταύτης πραγματευόμεθα περὶ τὰ τέλη τοῦ Κεφαλαίου τούτου, ἀκολουθοῦντες προηγουμένως τὴν ἱστορικὴν ἐκθεσιν.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς Γεωργικῆς ἀποκτήσῃν εὐτυχίαν, καὶ εὐζωίαν, τότε φροντίζῃν νὰ ἐφεύρῃν, καὶ ἄλλοις τρόπους διὰ νὰ εὐκολύνουν, καὶ νὰ ἠδύνουν τὸν κοινωνικὸν βίον. Τὸ ζύμωμα τοῦ ψωμίου, καὶ ἡ τεκτονικὴ εἶναι ἀναγκαιόταται· ἀλλὰ πόσας ἄλλας τέχνας χρειάζονται διὰ νὰ τελειοποιηθοῦν; Ὅλαι λοιπὸν εἶναι μὲ τοιοῦτον τρόπον συμπεπλεγμένοι, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπινοήσῃ τινὰς ποῖαι προεφευρέθησαν ἀπὸ τὰς τέχνας, ἐκτὸς μόνον ἀνθελήσῃ διὰ τῆς μυθιστορίας νὰ τὰς πλάττῃ, καὶ νὰ τὰς βάλλῃ εἰς τάξιν κατὰ τὴν ἰδίαν του φαντα-

σίαν. Ἐγὼ ὅμως μὲ τὸν Κύρ Ἀββαΐ Ραϊνάλον στα-
 χάζομαι γενικῶς, ὅτι ἀφ' ἑ πολλαὶ οἰκογένειαὶ συ-
 ναχθοῦν εἰς ἓνα τόπον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἴδιον ὡς
 νὰ εἶπω, ὅτι ἀφ' ἑ ὁ γεωργός, καὶ ποιμὴν πατήρ
 γεννήσῃ τέκνα τέκνων, καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι
 συστήσουν χωρίον, καὶ ἐπομένως πόλιν, τότε ἐξ
 ἀνάγκης ἄλλος γίνεται στρατιώτης, ἄλλος ναύ-
 της, καὶ ἄλλος χειρῶναξ (Manifattore), καὶ τὰ
 ἴδια χέρια, τὰ ὁποῖα κατετρότῳσαν τοὺς ἐχθρούς
 των, αὐτὰ τὰ ἴδια εἰς καιρὸν εἰρήνης μεταχειρίζου-
 ται τὰ κωπία, τὰ σχοινία, τὸ σκεπάρνι, τὴν ὑ-
 φαντικὴν, καὶ εἰς ἓνα λόγον ὅλα τὰ ἐργαλεῖα ὅσα
 χρειάζεται ἡ Βαναυσικὴ, καὶ ἡ Ἐργοχειρία· ἐ-
 πειδὴ ἡ Γεωργικὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τὴν ἐργά-
 ζωνται ὅλοι ὅσοι τρέφονται ἀπὸ αὐτὴν.

Αἱ τέχναι θέλουσιν τὴν εὐθυμίαν τῶν πραγμά-
 των, καὶ τὴν εἰρήνην διὰ νὰ γεννηθοῦν ἀπὸ τοῦ ἀ-
 γαπαυμένου· διότι ὅταν ὁ ἄνθρωπος εὐτυχῇ εἰς τὸ
 ἑσωτερικόν, καὶ ἡτυχαῖζῃ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἔχει
 καιρὸν νὰ συλλογισθῇ διὰ νὰ ἐπινοήσῃ τι συμ-
 βάλλον εἰς αὐξήσιν τῆς εὐτυχίας του, καὶ αὕτη εἶ-
 ναι τέχνη. Ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι νὰ ζητήσωμεν καὶ
 τὴν ἀρχὴν τῶν τεχνῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκείνην τὴν
 γενικὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον
 καλῶν μητέρα. Ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκεῖθεν ἐλάβο-
 μεν ἀναντιρρήτως τὰ πρῶτα σπέρματα τῶν ἀ-
 ναγκαιοτέρων τεχνῶν· ἐπειδὴ ὅταν οἱ κάτοικοι τῆς
 Εὐρώπης ἔζων ἀπολίτευτοι νομάδες, κυνηγοὶ, καὶ
 ποιμένες, τὰ Ἔθνη τῆς Ἀσίας, οἱ Ἰνδοὶ, Σῆται,
 καὶ Πέρσαι ἦσαν πολιτευμένοι, καὶ ἐνησχολοῦντο
 εἰς τὰς τέχνας· αἱ συναριθμηθοῦν εἰς αὐτοὺς καὶ
 οἱ Αἰγύπτιοι.

Τὸ

Τὸ κλίμα, κατὰ τὸν Πολύβιον, μεταμορφώνει τὰ χρώμα καὶ τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων· εἰς τὰ θερμότερα κλίματα δὲν εὐδοκίμοῦν ὅσαι τέχναι χρειάζονται καθεστικὴν ζωὴν, καὶ πολυχειρίαν· εἰς τὰ ψυχρὰ εὐτυχοῦν αἱ βαυαυτικαὶ τέχναι, καὶ εἰς τὰ εὐκρατα ὅλαι σχεδόν· ἀλλὰ περισσότερο ὅσαι χρειάζονται πολυχειρίαν εἰς τὴν ἐργασίαν των. Ἡ μετακόμισις τῶν πραγματειῶν διὰ θαλάσσης, λιμνῶν, καὶ ποταμῶν, κάμνει ἀναγκαίαν τὴν γειτονίαν τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους κατασκευάζονται τὰ βαρῆα πράγματα, μὲ ἀυτὰ τὰ νερά· αἱ βαυαυτικαὶ τέχναι συμφέρι νὰ ἐργάζωνται πλησίον εἰς τὰ μεταλλεῖα· καὶ ὅσα ἐργόχειρα χρησιμεύουν εἰς στολισμὸν, καὶ τρυφήν, μέσα εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

Ἡ πολυανθρωπότης εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῶν τεχνῶν· διότι ὅταν πολλοὶ εἶναι οἱ ἀγορασταὶ, ἀναγκαίως εὐρίσκουν ἐργασίαν καὶ πολλοὶ κατασκευασταὶ, καὶ πωληταί. Ἡ πολυανθρωποτάτη Σίνα καυχᾶται εἰς τὴν ἀρχαιότητα τῆς ὑφαντικῆς, καὶ τῆς ἀργιλλοπλαστικῆς (τῆς κατασκευῆς τῶν φαρφουρίων) καὶ πολλῶν ἄλλων τεχνῶν, ἐπειδὴ αἱ ἀγοραί τῆς παντοτεινῆς πλημμυροῦν ἀπὸ ἀγοραστὰς.

Εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Αἴγυπτον τὰ λινὰ, καὶ βαμπακερὰ ἐνδύματα, ἤτοι τὰ πανικὰ, εἶναι ἀρχαιότατα, καὶ τὰ σάλια τῆς Κασμιρίας, καὶ ἄλλα ὑφαντὰ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν τωρινὴν τελειότητα, ἀνάγκη εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρέθησαν πρὸ πολλῶν αἰώνων αἱ ὑφασίαι των.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιτήδεια Ἐθνη εἰργάζοντο τὰς τέχνας τῶν προγόνων των, ὡς μηχαναὶ, καὶ ὅ-

χι ὡς ἀγγίνοες μηχανικοὶ, εὐχαριστούμενοι διὰ τὴν φυσικὴν ῥαστώνην, καὶ ἀμέλειαν, προερχομένην ἀπὸ τὸ θερμὸν κλίμα τῆς γῆς των εἰς τὴν καθεμερινὴν ἀπόλαυσίν των, ἢ ὁποία δὲν τοῖς ἔλειπε διὰ τὸ ὀλιγοέξοδόν των, καὶ μὴ φροντίζοντες εἰς τελειοποίησιν τῆς τέχνης των· αὕτη ὅμως φυσικὰ ἐκαλητέρευσεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ παράξενόν τι σύστημα τῶν Ἰνδῶν, ὃ ὑὸς τῆ στρατιώτου ἐγένετο στρατιώτης, ὃ τοῦ ἱερέως, ἱερεὺς, καὶ ὃ ἐκάστῃ τεχνίτῃ, ἀκολοῦθῆσε διὰ τῆς βίας τῶν Νόμων τὴν τέχνην τοῦ πατρός του, ὅσαι τέχναι εἶναι συμπεπλεγμέναι, δὲν ἤμπορῶσαν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν τελειότητα. Ὅταν ἡ Ζωγραφικὴ δηλαδὴ δὲν δώσῃ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἀνθους, καὶ τὸν χρωματισμὸν εἰς τὸ σπρικὸν ὕφασμα, τὸ πολύτιμον σάλι, ἢ κλωστή λαμβάνει ἀπὸ τὸν βαφέα, ἔχοντα εἰς τὸν τόπον ἐξαιρέτους βαφαῖς, τὰ ὠραῖα χρώματα, ἀλλ' ὑφαίνεται χωρὶς μέθοδον. Ὅμοίως καὶ ἡ Ἀργιλλοπλαστικὴ, καὶ ἄλλαι· τὰ τωρινὰ ὅμως ὕφασματα, καὶ ἀργιλλοπλαστικά τῆς Εὐρώπης, ζωγραφιζόμενα κατὰ σχέδιον ἀπὸ ζωγράφους, καὶ ὑφανόμενα ἀπὸ τοὺς ὕφαντάς, δὲν ἔχουν τὴν ἐξαιρέτον Ἰνδικὴν καὶ Σινικὴν ὕλην· ἀλλ' εἶναι ἀσυγκρίτως ὠραιότερα· ὥστε ὅλοι οἱ αἰῶνες δὲν εἶναι ἀρκετοὶ νὰ τελειοποιήσουν περισσότερον εἰς τὰ Ἀνατολικά ταῦτα Ἔθνη τὰς τέχνας, ἀν δὲν ἀλλάξῃ αὐτὸ τὸ ἀρχαιότατον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀκόμη ἐπικρατεῖ.

Ἡ ὀξύτης τῆ Ἑλληνικῆ πνεύματος, καὶ ἡ ζωηρότης τῆς ἀγγινοίας αὐτῆ τοῦ λαμπροῦ Ἔθνους, δὲν ἐχρειαῖσθη πολλοὺς αἰῶνας νὰ φέρῃ εἰς τὴν τελειότητα ὅσας τέχνας λαβὸν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἢ αὐτὸ καθε-

καθ' ἑαυτὸ ἐπινοῆσαν μετεχειρίσθῃ. Ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Γλυπτικὴ, καὶ ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ ἀκόμη ἐπιθυμῆσαι εὐρὴ ἀρχέτυπα ἀπὸ Ἑλληνικὰς χεῖρας, διὰ τὴν τελειοποίησιν τὸ ἐπιχειρήματός τῃς. Ὅλα τὰ ἐργόχειρα, καὶ αὐταὶ αἱ κρηπίδες (εἶδος ὑποδημάτων), ὅσα ἐγίνοντο εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐζητοῦντο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη· οἱ νικηταὶ αὐτῶν Ῥωμαῖοι ἐγνώριζαν τοὺς Ἑλληνας ἐπιτηδειοτέρους ἀπὸ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι ἀρκούμενοι τὴν φορολογουμένην τὰ ὑπεξούσια Ἐθνη, καὶ τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ μεγάλα ἔργα τῶν, δὲν ἐπεμελήθησαν τὴν μάθουσι οἱ ἴδιοι τὰς τέχνας. Ἡ Γεωργικὴ, καὶ ἡ Πολεμικὴ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς περισπούδαστοι τέχναι· καὶ μετὰ τὰς λαμπρὰς νίκων, τὴν πρώτην διεδέχθησαν ἡ τρυφή, καὶ ἡ πολυτέλεια, τῶν ὁποίων ὄργανα ἦσαν ἀναρίθμητοι αἰχμάλωτοι ἀνδραποδιζόμενοι ἀπὸ ὅλα τὰ Ἐθνη. Ἀπὸ τούτους ἦσαν πολλοὶ προκομμένοι εἰς τέχνας καὶ γράμματα, καὶ ἐπωλοῦντο εἰς τιμὰς ὑπερβολικωτάτας, καὶ σχεδὸν ἀπιστεύτους, ἂν δὲν μας ἐβεβαίωσαν σύγχρονοι, ἢ ἀξιοπίστοι Ἱστορικοὶ. Μάρκος Σκαῦρος Πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἠγόρασε τὸν Γραμματικὸν Δάφνιν διὰ γρόσσ. 60,000 περίπου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου· ὁ Κάτουλος ἠγόρασεν ἄλλον διὰ τὴν αὐτὴν τιμὴν, καθὼς ἱστορεῖ ὁ Σετώνιος· ὁ Καῖσαρ ἠγόραζεν ἐκλεκτὰς αἰχμαλώτους εἰς τόσον ὑπερβολικὰς τιμὰς, ὥστε ἐντρέπετο τὴν τὴν γράψῃ εἰς τὰ κατάστιχά τῃς. Ὅταν ὅμως ἡ Ἰταλία, καὶ ἡ λοιπὴ Εὐρώπη ἔχασε τὴν ὑπεροχὴν εἰς τὰ ὄπλα, καὶ κατεπλακώθη ἀπὸ τῶν Βαρβάρων, ἐγυμνώθη ἀπὸ ὅλους τοὺς τεχνίτας καὶ τέχνας, ἐπειδὴ τὸ γένος ὑπεδουλώθη, καὶ εἰς λαὸν λεηλατηθέντα, καὶ ἀνδραποδισμένον, δὲν ἦτον δύνα-

νατὸν νὰ μείνουν ἀνδράποδα, ἀλλ' οὔτε τέχνη, ἢ ἐπιστήμη.

Μετὰ τὴν πέμπτην λοιπὸν Ἐκατονταετηρίδα βαρβαρωθεῖσα ὅλη σχεδὸν ἡ Εὐρώπη, δὲν ἐγνώριζε μῆτε τέχνας, ἀλλὰ πολέμους, καὶ ταραχαῖς βαρβαρικαῖς, κατὰ τὰς θελήσεις καὶ ὀρέξεις τῶν ἐπίδραμόντων, καὶ κυριευσάντων αὐτὴν διαφόρων βαρβαρικῶν Ἔθνῶν· ὥστε αὐταὶ αἱ μαθήσεις, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν διακρίνουσι ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπειδὴ ἀγαποῦν νὰ συζοῦν μὲ πολιτευμένα, καὶ εὐνομούμενα Ἔθνη, κατέφυγον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν διαδοχικὸν θρόνον τῶν Καισάρων, καὶ ἐδῶ ἤκμαζον διὰ τὴν πολυτελίαν τῆς Αὐλῆς, καὶ τῶν Ἀρχόντων· μόνη ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ ἐξέπεσεν ἀπὸ ὅλας περισσότερον ἐξ αἰτίας τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἡ ὁποία βδελύττεται τὰ εἰδῶλα· ἡ ὑφαντικὴ ὅμως ἐτελειοποιήθη περισσότερον διὰ τὴν χρῆσιν τῆς μετάξης, καὶ τοῦ βαμβακίς, καὶ λιναρίου, καὶ ἄλλαι πολλαί. Οἱ Νομοθέται Αὐτοκράτορες, Θεοδόσιος, καὶ Ἰστυνιανὸς ἔδωκαν τὴν εὐνομίαν, συστατικὸν, ὡς εἶπον, ἀναγκαῖον εἰς τὰς τέχνας· ἀλλ' ἡ ἀκατάστατος διαδοχὴ τῶν θρόνων, καὶ αἱ συχναὶ διὰ τοῦτον, καὶ διὰ τὰς αἰρέσεις ἐσωτερικαὶ ταραχαί, ἐμπόδισαν οὐσιωδῶς τὴν καλητέρευσιν τῶν τεχνῶν, ἀφ' ὅσου ἦτον δυνατὸν νὰ γένη.

Ἡ προσημειωθεῖσα σταυροφορικὴ ἐκστρατεία τῶν χριστιανιστῶν βαρβάρων τῆς Εὐρώπης, τοὺς ὠδήγησε πρὸς τὴν Ἀσίαν, καὶ τοὺς ἔδωκε τὰς ἀρχαῖς, καὶ τὴν κλίσιν εἰς τὰς τέχνας· ὥστε εἰς τὴν Ἀσίαν χρεωστεῖ ἡ Εὐρώπη, καὶ τὴν γέννησιν, καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν, εἰς τὰς ὁποίας δικαίως καυχᾶται.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν (σημεῖοι ὁ ῥηθεῖς Ἀββᾶς) ἐστόμωσαν τὸν φανησιασμόν, καὶ ἠμέρωσαν τὴν βαρβαρότητα των οἱ σταυροφόροι ἐκεῖνοι, καὶ ὀδεύοντες πρὸς τὸν τάφον τοῦ γεννηθέντος εἰς τὴν φάτνην μεταξύ τῶν ζώων, ζήσαντος μὲ ἐνδειαν, καὶ θανόντος εἰς τὸν Σταυρὸν μεταξύ τῶν ληστῶν, ἀπέκτησαν τὴν ὄρεξιν τῆς πολυτελείας, τῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τοῦ πλούτου, καὶ μετέφερον εἰς τὴν πατρίδα των τὴν Ἀσιατικὴν ἐπίδειξιν.

Ἡ Ἰταλία τότε γνωρίζομένη ὡς θρόνος τῆς Ὀρθοσκειᾶς τῶν εἰρημένων, καὶ ἔχουσα περισσοτέραν προκοπὴν εἰς τὰ γράμματα, ἐδέχθη πρώτη τὰς τέχναις, διὰ τῶν ὁποίων ἐστόλιζε τὰς ἡγεμόνας ἀρχιερεῖς τῆς, τοὺς ναοὺς, καὶ τὰς ἐορτὰς, καὶ πανηγύρεις, τὰ ὅποια ζητεῖ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἀφ' ἧς κυριευθῆ ἀπὸ τὴν εὐλάβειαν.

Ἡ Ἑνετία, ὡς πλουσιωτέρα διὰ τὸ Ἐμπόριόν της μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἔχουσα περισσοτέρας σχέσεις μὲ τὴν Ἀσίαν, ἀνέλαβε τὴν φροντίδα, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τεχνῶν. Ἡ Φλωρεντία διοικουμένη ὁμοίως Ἀριστοκρατικῶς, καὶ μὲ ἐλευθερίαν (τὴν ὁποίαν ζητοῦν αἱ τέχναι, καὶ ἐπιστῆμαι) μὲ ἄλλας ὁμοίας Ἰταλικὰς Δημοκρατίας, ἐπεχειρήσθησαν τὰς τέχναις· καὶ ἡ Ἰταλία ἐχρημάτισε μήτηρ ὅλων σχεδὸν τῶν τεχνῶν, καὶ πηγὴ διὰ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καὶ ὑπερεῖχε πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ Δυτικῶν Ἰνδιῶν, συμβάσαν, ὡς προείπομεν, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΕ' Ἐκατονταετηρίδος.

Ἡ Φλάνδρα ἐμαθητεύθη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν· ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τὴν Φλάνδραν, καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ ἕλα τὰ Ἔθνη. Ἡ ΙΓ'. Ἐκατονταετηρίς εἶναι Ἐποχὴ

τῆς εὐδοκίμησews τῶν τεχνῶν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, τὰ ὅποια τὰς ἐτελειοποιήταν ἀσυγκρίτως, καὶ τὰς ἔδωκαν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ μᾶλλον, καὶ ἦττον, καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ φιλομαθὴς θέλει εὔρη εἰς τὰ ἐξῆς "Ἄρθρα τῆ Γεωγραφικοῦ Λεξικοῦ, καὶ τοῦ Α΄ Βιβλίου.

"Ὅταν ὁ πλοῦτος τῶν εἰρημένων Ἰνδιῶν ἔρρευσέ δια' τοῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον ἔφερε τὰς πρῶτας ὕλας τῶν τεχνῶν, δηλαδὴ βαφὰς, βαμβάκι, καὶ τὰ παρόμοια εἰς αὐτήν· ὅταν ἡ πολιτικὴ διοίκησις ἀπὸ διαφόρους αἰτίας κατήντησεν εἰς ὀλίγας Μονάρχας, καὶ αἱ Ἐπικράτειαὶ ἀυξήσασαι, συνήνωσαν τὰ Ἔθνη τῆς Εὐρώπης ὑποκάτω εἰς ὀλίγας αὐτονομίας, καὶ ἔπαυσαν ἐκεῖνοι οἱ συχνοὶ καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, οἱ ὅποιοι διώκουσιν ὅλας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστίμας, καὶ γεννῶσι τὴν βαρβαρότητα· ὅταν οἱ Βασιλεῖς, καὶ Ἀριστοκράται τῆς Εὐρώπης ἐγνώρισαν, ὅτι διὰ νὰ ἦναι δυνατοὶ πρέπει νὰ ἦναι πλούσιοι, κατὰ τὸ Δημοσθένειον ἐκεῖνο· „δεῖ, δεῖ χρημάτων, καὶ ἄνευ „τέτων οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεόντων“. τὸ ὅποιον καλῶς οἱ Γάλλοι ἔχουσιν ὡς ἀξίωμα, argent fait tout, argent fait la guerre, ἦτοι διὰ χρημάτων γίνονται ὅλα, διὰ χρημάτων γίνεται ὁ πόλεμος, καὶ ὅταν ἐκεῖνοι ἐδιδάχθησαν καὶ παρὰ τῶν πραγμάτων, καὶ παρὰ τῶν ἐπισημοτέρων μεγιστάνων τῶν, ὅτι ὁ πλοῦτος τῆς Διοικήσεως συνίσταται εἰς τὴν εὐπορίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ὄχι εἰς τὸν προσωρινὸν ὄγκον τῶν θησαυρῶν τῶν· τότε καὶ οἱ ἐξαίρετοι Νόμοι ἐτέθησαν πρὸς εὐδοκίμησιν τῶν τεχνῶν, καὶ τοῦ Ἐμπορίου τῆς ψυχῆς τῶν τεχνῶν, καὶ

καὶ ἡ πρόνοια τῶν Διοικήσεων πρὸς αὐξητικὴν αὐτῶν τῶν μέσων τῆς κοινῆς εὐτυχίας ἔγινε παντοτεινὴ· καὶ οἱ λαοὶ ἐνασχολούμενοι εἰς τὰς τέχνας, τὰς ἐτελειοποίησαν· καὶ αἱ διὰ τῆς δημοσίου προτασίας ἀνεγερθεῖσαι καὶ προικισθεῖσαι διάφοροι Ἀκαδημῖαι ἐφώτισαν καὶ τοὺς γεωργοὺς, καὶ τοὺς μηχανικοὺς, καὶ τοὺς χειρωνακτας, καὶ τοὺς βαυαύσους εἰς ὅλας τὰς παλαιὰς, καὶ νέας τέχνας· τοῖς ἐπρόβλεψαν ὅλα τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια τελειοποιῶν εἰς τὸν παρόντα ἐξαιρετικὸν τρόπον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των, καὶ ἀποκατέστη τώρα ἡ Εὐρώπη κατοικητήριον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, διδακτήριον ὅλης τῆς Οἰκουμένης, καὶ κυριεύουσα εἰς τὸν τετραπέρατον Κόσμον, ἢ ἀμέσως, ἢ καὶ ἐμμέσως.

Ἡ συνδρομὴ τῶν ἐπιστημῶν πρὸς τὰς τέχνας, καὶ τούτων πρὸς ἐκείνας, εἶναι ἀναγκαία· ἡ μηχανικὴ ὀδηγουμένη ἀπὸ τὴν μαθηματικὴν ἐτελειοποίησεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν, καὶ ὅσας ἐπιστήμας ὑπάγονται εἰς αὐτήν· τὰ μεταλλεῖα, οἱ μύλοι, καὶ αἱ βαφαὶ ἐμεγάλωσαν τὴν σφαῖραν τῆς Φυσικῆς, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως· ἀλλὰ καὶ αἱ ἴδιαι τέχναι ἔχουν χρεῖαν πρὸς ἀλλήλας, καὶ πολλαὶ μεταχειρίζονται τὰ ἴδια ἐργαλεῖα· ὥστε διὰ τὴν εὐδοκιμήσῃ ἢ μία, εἶναι χρεῖα πολλῶν· καὶ διὰ τὴν ἀνθήσῃ ἢ Φιλοσοφία, καὶ αἱ ἐπιστήμαι χρειάζονται τέχνας ἐντελεῖς διὰ τὴν δώσουσιν τὰ πειράματα, καὶ τὰ ὄργανα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

Διὰ τὴν εὐκολυνθεῖν αἱ τέχναι χρειάζεται πολυχειρία, καθὼς ὁ Ἄγγλος Σμίθος πραγματικῶς τὸ ἀποδεικνύει εἰς τὴν περὶ ζητήσεως τοῦ πλουτισμοῦ τῶν

τῶν Ἑθνῶν πολυμαθῆ πραγματείαν του. Ἐνας βάνουσος ἐπιμελούμενος εἰς τὸ ἐργαστήριόν του μόλις εἰς μίαν ἡμέραν τελειώνει μίαν καρφοβελόνην· ἀλλ' ὅταν ἦναι πολλοὶ ἐργάται εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐνὸς πλουτίου τεχνίτου, καὶ ἕνας κάμνει τὸ σύρμα, ἄλλος τὸ ἰσάζει, ἄλλος τὸ κόπτει, ἄλλος κάμνει τὴν μύτην, ἄλλος χουδρύνει τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον βάλλεται τὸ κεφάλι (τὸ ὁποῖον δουλεύεται ἀπὸ ἄλλους τρεῖς) ὁ ἕννατος τὰς λευκαίνει· ὁ δέκατος τὰς μετρά, καὶ ὁ ἐνδέκατος τὰς καρφώνει εἰς τὸ χαρπίου· τότε μὲ αὐτὴν τὴν πολυχειρίαν εἰς μίαν ἡμέραν κατασκευάζονται περὶ τὰς 48,000 ἀναλογούσας πρὸς 4,000, καὶ περισσοτέρας εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὰ ἴδιον ἀκολουθεῖ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας τέχνας· διὰ τῆτο χρειάζονται πρὸς εὐδοκίμησιν συστήματα ὑποκείμενα εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, ἔχοντα τρόπους διὰ νὰ προβλέπη καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην, καὶ τὰς χρειώδεις μηχαναῖς, καὶ πολλοὺς ὑπουργοὺς τεχνίτας νὰ συνεργάζωνται, μοιράζοντες τὸ ἐργόχειρόν των, καὶ συναποτελοῦντες τὸ ὅλον. Διὰ τοῦτο ὅσαι τέχναι δὲν ἤμπορῶσαν νὰ διαιρεθοῦν εἰς τὴν ἐργασίαν των, δὲν ἀποτελοῦν ἐν ταῦτῳ πολλὰ εἴδη, καὶ προβαίνουν μὲ ἀργοπορίαν· ὁμοίως καὶ ὅπου ἡ μέθοδος αὕτη δὲν ἐνεργεῖται, ἡ τέχνη δὲν προκόπτει.

Διὰ νὰ γένη εὐθυγὸν τὸ τεχνητὸν ἔργον χρειάζονται τὰ ἀκόλουθα. Α'. εὐθυγία τῆς ἀναγκαίας εἰς αὐτὸ ὕλης. Β'. χαμηλοὶ τόκοι τῶν μετρητῶν εἰς τὸν τύπον τῆς κατασκευῆς. Γ'. αἱ ἀναγκαῖαι μηχαναὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐργασίας. Δ'. ἡ ῥηθεῖσα διαίρεσις τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν πολυχειρίαν ὠνομάσαμεν. Ε'. ἡ εὐθυγία τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργαζομένων.

τῶν προερχομένη ἀπὸ τὴν εὐθυμίαν τῶν τροφῶν, τὴν πολυανθρώπιαν, καὶ τὴν πρόνοιαν τῆς Διοικήσεως εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιφορτίζη μὲ βαρῆα δοσίματα τοὺς πτωχοὺς ἐργάτας, καὶ νὰ τοὺς ἐμποδίζη ἐν ταύτῳ ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν εἰς ἐνδύματα, καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα· καὶ 4. ἡ πολλή, καὶ εὐκολος πώλησις.

Ὅταν εἰς δύο ἐπιπρατείας, ἡ ἐπαρχίας κατασκευάζονται τὰ αὐτὰ πράγματα, ὅπερ τὰ ρηθέντα συστατικά τῆς εὐθυμίας εἶναι περισσότερα, ἐκεῖ γίνεται καὶ περισσότερος ἀριθμὸς, καὶ αὐξάνει τὸ ὄφελος τῶν τεχνιτῶν, καὶ ἐπιδίδει ἡ τέχνη ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι, ἢ νὰ παύσῃ ἡ ἀντίζηλος ἐπιπράτεια ἀπὸ τοῦ νὰ κατασκευάζῃ τὰ αὐτὰ, ἢ νὰ ἐμποδίζη τὴν εἰσοδὸν τοιούτων ἐργοχείρων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς· ἢ ἂν ἔχῃ χρεῖαν νὰ στείλῃ ἔξω τὰ ἴδια τεχνητὰ, νὰ μὴ τὰ ἐπιβαρύνῃ μὲ τελώνια, καὶ νὰ εὐκολύνῃ ὅσον τὸ δυνατόν μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα τὴν μετακόμισιν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τὸ Ἐμπόριον εἶναι πρώτη φροντίς τῆς Διοικήσεως, ἐπειδὴ εἶναι καὶ πρώτη πηγὴ τοῦ πλούτου, καὶ τῆς δυνάμεώς τῆς, ἢμπορεῖ νὰ εὕρῃ ὁ περίεργος παραδείγματα βασιλικῆς προνοίας πρὸς εὐκολίαν ὅλων τῶν ἐναντιοτήτων εἰς τὰ ἀνωτέρω συστατικά τῆς εὐθυμίας· ἐκεῖ καὶ μετακόμισις ἄμεσος ἀπὸ τὸν τόπον διὰ θαλάσσης γίνεται τῶν πρώτων ὑλῶν, καὶ τὴν ἀκριβότητα τῶν ἐργατῶν ἀποπληρεῖ ἢ ἐφεύρεσις μηχανῶν παντοίων· καὶ αἱ συνθήκαι τῆς Βασιλείας μὲ τὰς ξένας δυνάμεις, ἀποβλέπουν ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὴν προτίμησιν τῶν ἐργοχείρων τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῶν Ἀγγλῶν ἐμπόρων εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πρῆτης ὑλῆς, καὶ τὰ εὐθυναὶ τελώνια. Ἀνάγνωθι τὸ Ἄρ.

Ἀρθρον Ἀγγλία εἰς τὸ Β'. Βιβλίον διὰ τὰ ἰδῆς ἐνεργεστάτας ἀποδείξεις τοιαύτης βασιλικῆς προνοίας.

Πρὸς ἐπίδοσιν ἐκάστης τέχνης χρειάζεται προσέτι τὰ ἦναι σύμφωνος καὶ ἡ κλίσις, καὶ τὸ ἰδίωμα τοῦ τεχνουργοῦ Ἔθνους. Τὸ ζωηρὸν καὶ ἐπιχαρι τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους προξενεῖ τὴν εὐδοκίμησιν εἰς ὅσας τέχνας ἀποβλέπουν εἰς στολισμὸν, καὶ τερπνύτητα· ἀλλὰ τὸ βαρὺ καὶ μελαγχολικὸν τῶν Ἀγγλων, τοὺς κάμνει τὰ ὑπερτεροῦν εἰς ὅσας τέχνας χρειάζονται ἐπιμονὴν, καὶ προσοχὴν. Ὁ χάλυψ (τζελίκι) εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων λαμβάνει τὴν στιλπνότητα τοῦ ἀδάμαντος, καὶ ὅλη ἡ βαναυσουργικὴ ἐκτελεῖται μὲ ἀμίμητον τελειότητα. Τὰ ὀρολόγια τῆς Ἀγγλίας δὲν ἔχουν ἐκείνην τὴν ὠραιότητα, ἢ ἐπίδειξιν τῶν Γαλλικῶν σχεδίων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐργάζονται μὲ ἐπιμονὴν, ἢ ὁποῖα λείπει ἀπὸ τοὺς ἀνυπομόνους Γάλλους, ἐκτελοῦνται ἀμίμητα εἰς τὸ εἶδός των διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς κινήσεώς των, καὶ τὴν ἐντέλειάν των.

Μὴ στοχασθῆ ὅμως τινὰς ὅτι οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι χωρὶς ἐξαιρέσεως· ἀλλὰ γενικώτερον ἐκλαμβανομένου τοῦ Ἔθνους, ἐπαληθεύσει· διότι εὐρίσκεται καὶ Ἀγγλος μὲ Γαλλικὸν ἰδίωμα, καὶ ἐναλλάξ· οἱ Ὀλλανδοὶ, καὶ ὅλα τὰ βόρεια Γένη ἤμποροῦν τὰ μιμηθῶν τοὺς Ἀγγλους, ὅταν τοῖς δοθῶν τὰ μέτρα, καὶ αἱ μηχαναὶ τούτων· καθὼς τὰ Μεσημβρινὰ Ἔθνη, καὶ μάλιστα οἱ Ἕλληνες ἤμποροῦν τὰ φθάσουν τοὺς Γάλλους, ἔχοντες τοὺς ἰδίους χαρακτῆρας, καὶ ἰδιώματα· μένουσιν λοιπὸν εὐκταῖα, οἱ τρόποι, καὶ ἡ πρασταςία δι' ἡμᾶς.

Διὰ τῶν προῤῥηθέντων ἐργασιῶν του, Γεωργίαν,

Βοσκητικὴν, καὶ Ὀρυκτικὴν, ὁ ἄνθρωπος ἀπολαμβάνει ἀπὸ τὴν γῆν τὰ φυσικὰ προϊόντα, ἤτοι τὰ φυτικά, ζωτικά, καὶ ὀρυκτά, καθὼς ἐν συντόμῳ ἐσημειώσαμεν.

Διὰ δὲ τῶν τεχνῶν τὰ ἀλλοιοῖ, τὰ μεταβάλλει τρόπον τινὰ εἰς ἀλλοίους, καὶ ποικίλους σχηματισμούς, διὰ τὰ ὠφελήθη περισσότερον, καὶ καλύτερα.

Διὰ τοῦ Ἐμπορίου τέλος πάντων τὰ ζωογονεῖ, τοῖς δίδει κίνησιν, καὶ τὰ διαμοιράζει ὅπου κάμνει χρεία· ὥστε εἰς ἀμφότερα τὰ ῥηθέντα θεμελιούμενον εὐρίσκει τὴν ὕλην τοῦ Ἐμπορίου· καὶ ἐναλλάξ διὰ τούτου ζωογονοῦνται, αὐξάνουν, καὶ τελειοποιοῦνται ἐκεῖνα.

Πρώτη καὶ γενικὴ διαίρεσις τῶν τεχνῶν εἶναι ἡ εἰρημένη εἰς Ἐργοχειρίαν δηλαδή, καὶ εἰς Βαναυσουργίαν.

Δευτέρα δὲ κατὰ τὴν ὕλην τῆς μεταχειρίσεως τῶν ἀπὸ ἕκαστον τῆς Φύσεως Βασιλείου, ἤτοι

α'. Ἀπὸ τὸ Φυτικόν· ὅσοι ἐνασχολῶνται εἰς κατασκευὴν πραγμάτων ἀπὸ λινάρι, καννάβι, βαμβάκι, καπνούς, ριζάρι, ἴσατιν, γεννήματα, ὄσπρια, στάκτας, ζαχαροκάλαμα, σαφύλια, κ. τ. λ. ὅλοι ὀνομάζονται Χειρώνακτες, καὶ Ἐργοχειροῦντες.

β'. Ἀπὸ τὸ Ζωτικόν· ὅσοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν μεταχειρίζονται δέρματα, γάλατα, μαλλία, τρίχας, μετάξια, κηρία, ὄστρακα, κόκκαλα, αλείμματα, καὶ ὅσα ἄλλα ἔχουν τὴν πρώτην ἀρχὴν τῶν ἀπὸ ζῶα· προσκατηγοροῦνται δὲ καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἐργοχειρίαν.

γ'. Ἀπὸ τὸ Ὀρυκτικόν· ὅσοι ἐργάζονται εἰς τέχνας ἐχούσας ὕλην, γαίας, ἀργίλλους, πέτρας, ἄ-

λατα, ήμιμέταλλα, και μέταλλα, τὰς ὁποίας ὑπάγομεν εἰς τὴν Βαναυσουργίαν.

δ'. Ἀπὸ Μικτὰ, ἤτοι ὅσοι ἐργοχειροῦν, ἢ βαναυσουργῶν σύμμικτα τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα, ἤτοι μαλλὶ μὲ λινάρι, μετάξι μὲ βαμβάκι, σύρμα μὲ μετάξι, καὶ πλῆθος πολὺ ἄλλων τοιούτων εἰς τὰς βαφαῖς, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐργόχειρα, κεντήματα, πλέγματα, ὑφάσματα, πτιλωτὰ, νήματα, καὶ ἄλλα τὰ ἀποτελοῦντα τοιοῦτον πλῆθος τεχνῶν, καὶ τρέφοντα περισσοτέρους λαοὺς, ἀφ' ὧν τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ἀπλᾶ φυσικὰ προϊόντα ὑπάγονται δὲ αἱ περισσότεραι εἰς τὴν Ἐργοχειρίαν.

Διαίρεσις τριτὴ τῶν τεχνῶν γίνεται, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν τωρινῶν Σοφῶν τῆς Εὐρώπης, ὡς ἀκολουθεῖ.

α'. Εἰς Ὠραίας Τέχνας συμπεριαρτιθιμύμενας εἰς τὴν Λογικὴν, τὴν Ποιητικὴν, τὴν Μουσικὴν, τὴν Ζωγραφικὴν, τὴν Γλυπτικὴν, τὴν Λιθοξοικὴν, τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ τὴν Χορευτικὴν.

β'. Εἰς Ἐλευθέρας, ὁποῖαι ὀνομαζοῦνται ἢ Φαρμακοποιία, ἢ Χειρουργία, ἢ Ὀφθαλμιατρία, ἢ Τυπογραφία, ἢ Τελεψία, ἢ Κυνηγετικὴ, ἢ Χρυσοχοικὴ, ἢ Ὠρολογικὴ, ἢ Πετραδιστικὴ, καὶ ἢ Γραπείτικὴ.

γ'. Εἰς Μηχανικὰς, καὶ αὐταὶ εἶναι πολυειδεῖς, καὶ πολυώνυμοι, ὡς Βελονοποιητικὴ, Ὀπλοποιία, Λεσικὴ, Πιλουργία, Κρεπωλικὴ, Ἀρτοποιία, Σχοινοκλωστικὴ, Βραστικὴ, Ζύθω, καὶ ἄλλων. Κεντιστικὴ, Κεντιστικὴ μαλλίων, Κουρευτικὴ ρούχων, Λατομία, ἤτοι Πετροκοπία, Μαγειρικὴ, Σκιαδοποιία, Ξυλουργία, Ἀνθρακοποιία, Ἀμαξοποιία, Χαλκουργία, Καρφοποιία, Καλαθοποιία, Ἐμβαδοποιία,

ἢ.

ἤτοι κατασκευαστικὴ τῶν ἐμβάδων καὶ σανδαλίων, Βυρσοδεψικὴ, Μαχαιροποιία, Ῥαπτικὴ, Ἐφαπλωματοῦ Ῥαπτικὴ, Χρυσωματικὴ, Ἐγκαυσικὴ, Καρφοβελονοποιία, Περικνημιδ'οπλεξία, καὶ Περισφυροπλεξία, (τὸ πλέξιμον τῶν μακρῶν, καὶ κοντῶν καλσῶν) Μυσικῶν ὀργάνων κατασκευὴ, τὴν ὁποίαν καὶ Ὀργανοποιίαν ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν, Ἀναλυτικὴ μετάλλων, Προπλασματικὴ, ἤτοι κατασκευὴ τῶν Τουρκιστὶ λεγομένων καλουπίων διὰ χύσιμον τῶν μετάλλων, καὶ ἄλλων. Ψαλιδοποιία, Θηκαροποιία, καὶ Θηκοποιία, Χειρωτιευτικὴ, Κτιστικὴ, ἤτοι Τεκτονικὴ, Καθρεπτοποιία, Λεπτουργικὴ, Ἴπποπεταλικὴ, Ψιαθοπλεξία, Χρυσούφαντικὴ, Χαρτοποιία, Περγαμηνοποιία, Πλεκτικὴ, Πηνιχοποιία, ἤτοι κατασκευὴ τῶν Περουκῶν, Μυρεψία, Ζυμωτικὴ, Λιθοστρωσία, Μολυβδουργικὴ, Κασσιτερουργικὴ, Πλαστικὴ, Βαναυσουργία, Βιβλιοδεσία, Ταινιοποιία (ὑφαντικὴ τουλπανίων) Ἐφιππιοποιία, Σκυτοδεψία, Ταπητοποιία, Βαπτικὴ, Συρματοποιία, Βαρυλλοποιία, Τορνευτικὴ, Ὑφαντικὴ, γενικῶς Πτιλωτοποιία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται.

Σημείωσαι ὅτι διὰ τὸ σύντομον δὲν ἐξήγησα ἐκαστὴν τῶν ἀνωτέρω τεχνῶν εἰς τὸ ἀπλούστερον, τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς εἶναι Τουρκιστὶ γνωστόν· ἀλλ' ὁ ἀπορῶν εὐκόλα ἠμπορεῖ νὰ τὸ μάθῃ ἀπὸ τὸ Α'. Λεξικὸν Βιβλίου εἰς τὸ Ἄρθρον του, ὅπου καὶ κατὰ πλάτος θέλει εὔρη τὴν ἐκθεσιν τῶν κυριωτέρων τεχνῶν, φθάσει νὰ παρατηρήσῃ τὴν Λέξιν τῆς ὕλης, ἤτοι Ἔλεος διὰ τὴν Ἐλεψίαν, κ. τ. λ.

Εἰς ὅλας ταύτας τὰς τέχνας ἐπικαθήμενον τὸ Ἐμπόριον, εἰς ἄλλας φέρει τὴν ἀναγκαίαν ὕλην, καὶ ἀπὸ ἄλλας λαμβάνει τὰ τεχνουργηθέντα, καὶ

γενικῶς ὅλας τὰς ζωοποιεῖ, καὶ τὰς ἐμψυχώνει·
 διὰ τοῦτο καὶ δὲς συναριθμεῖται εἰς κἀνὲν εἶδος
 τούτων· διότι οὔτε μία, οὔτε μονοειδεῖς, καὶ ἀ-
 πλαῖ εἶναι αἱ ἐνασχολήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναρίθ-
 μητοι, καὶ ἄπειροι, καὶ παντοδαπαί· ὡς δὲ τέ-
 χνην ἠμποροῦμεν νὰ τὸ συναρμόσωμεν εἰς τὸν χο-
 ρὸν τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν, καὶ νὰ τὸ σπουδάσω-
 μεν προθύμως, καθὼς ὅλοι οἱ εἰρημένοι τεχνῖται
 σπουδαίζουσι νὰ μάθουσι τὴν τέχνην των, νὰ τὸ σπυ-
 δάσωμεν περισσότερο, ὡς πολυειδέστερον, καὶ πο-
 λυτροπώτερον, καὶ νὰ τὸ μάθωμεν μὲ τὴν δυνα-
 τὴν ἐντέλειαν· τρόπος δὲ γὰρ ἐπιτύχωμεν, καὶ νὰ
 εὐδοκιμήσωμεν εἰς ταῦτα εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου
 ὁ ἀκύλουθος.